

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«АНГЛІЙСЬКА МОВА»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітній ступінь	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна – I MC-31 (1 семестр) Вибіркова – I MC-31 (2 семестр)
Група	I MC-31
Мова викладання	Українська і англійська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Соціально-гуманітарних дисциплін
Викладач курсу	Хміляр Ірена Романівна
Контактна інформація викладача	група у Viber, Google Classroom
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet, або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	Вказати інтернет адресу курсу
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 6 Загальна кількість годин – 180 Модулів – 4 Рік підготовки – 1 Семестр – 1,2 Практичні заняття – 70 год. Самостійна робота – 110 год.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Англійська мова» є нормативною/вибірковою дисципліною з спеціальності 223 Медсестринство. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти необхідні знання для вміння спілкуватися професійною англійською мовою, використовуючи вузькоспеціальний лексичний матеріал і мовленнєві конструкції. Предметом вивчення навчальної дисципліни є лексика, граматики і фонетика англійської мови.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної/вибіркової дисципліни «Англійська мова» є формування у студентів вмінь і навичок володіння англійською мовою у повсякденному та професійному спілкуванні в усній та письмовій формах. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні знати: - лексичну компетенцію (професійно-орієнтований лексичний матеріал, який використовується в типових розмовних ситуаціях і професійній

	діяльності); - фонетичну компетенцію (особливості фонетики іноземної мови, інтонація та наголос); - граматичну компетенцію (основні граматичні структури мови, необхідні для формування мовної та мовленнєвої компетенції). вміти: - володіти професійно-орієнтованою лексикою; - здійснювати усно мовленнєве спілкування в типових фахових ситуаціях (у монологічній та діалогічній формах); - застосовувати комунікативні навички при веденні бесіди; - користуватись усним монологічним мовленням у межах побутової та фахової тематики, використовуючи правильні граматичні структури/конструкції; - розуміти на слух зміст автентичних текстів, розглядаючи їх як джерело інформації і як засіб оволодіння нею; - здійснювати ознайомче, наукове чи вивчаюче читання; - передавати письмово необхідну інформацію, визначати головну думку, рецензувати, анотувати та висловлювати свої пропозиції. - перекладати, реферувати та робити анотації мед сестринської літератури рідною та іноземною мовами; - здійснювати пошук необхідної наукової інформації та розуміти зміст прочитаного з подальшою передачею інформації рідною та іноземною мовами.
Програмні результати навчання	Студент повинен засвоїти професійно-орієнтований лексичний матеріал, навички логічного формулювання думки, лексику ділових паперів і правила її вживання у професійному спілкуванні; греко-латинські назви захворювань, етіології, патогенезу, клінічних проявів, діагностики, лікування; граматичні структури, необхідні для формування мовної та мовленнєвої компетенції. Студент повинен володіти навичками читання професійної медичної літератури, спілкування професійною медичною мовою, дотримуватись послідовності мовлення і використовувати академічну мову при написання різних медичних документів.
Політика курсу	Дотримання принципів академічної доброчесності. Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем. Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології. Під час занять здобувачі вищої (фахової передвищої) освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Під час боротьби з епідемією COVID-19 виконують всі настанови протиепідеміологічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами. Відвідування занять. Студенти повинні відвідувати усі лекції, практичні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Політика дедлайну. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.

Порядок відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача.

Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

Структура курсу

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

І СЕМЕСТР

1. Global Health / Countable and Uncountable Nouns. (Глобальне здоров'я. Злічувальні та незлічувальні іменники)
2. Health Care System in Ukraine. / Indefinite and Definite Articles. (Система охорони здоров'я в Україні. Означені та неозначені артикли).
3. Comparative Analysis of Health Care Systems in Ukraine and Some English-Speaking Countries. / Pronouns. Determiners. (Порівняльний аналіз системи охорони здоров'я в Україні та за кордоном. Займенники).
4. Public Health Nursing. / Adjectives. Adverbs. (Медсестринство в громадському здоров'ї. Прикметник. Прислівник).
5. Nursing Profession in Ukraine and Abroad. / Simple Tenses in Active and Passive. (Професія медсестри в Україні та за кордоном. Огляд простих часів в активному та пасивному стані).
6. Nursing Qualifications and Skills. / Continuous Tenses in Active and Passive. (Кваліфікації та навички медсестри. Огляд тривалих часів в активному та пасивному стані).
7. Functional Duties of the Nurses of Different Levels. / Perfect Tenses in Active and Passive. (Функціональні обов'язки медсестри на різних рівнях. Огляд доконаних часів в активному та пасивному стані).
8. **Модульний контроль 1.** Health Care System. Nursing Profession. (Модульний контроль. Система охорони здоров'я. Професія медсестри).
9. The Nursing Process. / Infinitive. (Сестринський процес. Інфінітив).
10. Code of Ethics for Nurses. / Participle. (Етичний кодекс сестри медичної. Дієприкметник).
11. Scientific Experiments in Nursing. / Gerund. (Наукові експерименти у галузі медсестринства. Герундій).
12. Medical Treatment. / General questions. (Методи лікування. Загальні питання).
13. Sport and Health. / Special questions. (Спорт і здоров'я. Спеціальні питання).
14. Healthy Nutrition. / Tag questions. (Здорове харчування. Хвостикові питання).
15. **Модульний контроль 2.** Characteristics of Nursing. Responsibilities of a Nurse. Medical Treatment. Healthy Nutrition. (Модульний контроль 2. Характеристика медсестринства. Обов'язки медсестри. Методи лікування. Здорове харчування).

II СЕМЕСТР

1. Characteristics of Modern Nursing. / Modals in Active. (Характеристика сучасного медсестринства. Модальні дієслова в активному стані).
2. Main Tasks of Nursing in Ukraine. / Modals in Passive. (Основні завдання медсестринства в Україні. Модальні дієслова в пасивному стані).
3. Innovation and Development of Nursing. / Reported Speech. (Інновації в медсестринстві та розвиток медсестринства. Непряма мова).
4. Modern Medical Examination. / Reported Questions. (Сучасні методи обстеження. Питання в непрякій мові).

5. Modern Medical Technologies in Treatment. / Reported Commands/Requests. (Сучасні технології у лікуванні. Накази та прохання у непрямій мові).
6. Dealing with the Patient. / Conditional Mood. Real Condition. (Робота із пацієнтами. Реальна умова).
7. Taking a History. / Conditional Mood. Unreal Condition. (Написання історії хвороби пацієнта. Нереальна умова).
8. Examining a Patient. / Subjunctive I. (Обстеження пацієнта. Subjunctive I).
9. Complaints and Symptoms. / Subjunctive II. (симптоми та скарги. Subjunctive II).
10. **Модульний контроль 3.** Actual issues of modern nursing. Innovative methods of nurses' work. (Актуальні питання сучасного медсестринства. Інноваційні методи в роботі медсестри).
11. Blood Diseases. / Compound Sentences. (Захворювання крові. Складносурядні речення).
12. Heart Disorders and Diseases. / Complex Sentences. (Хвороби серця. Складнопідрядні речення).
13. Respiratory and Digestive Disorders and Diseases. / Linking Words. (Хвороби дихальної та травної систем. Сполучні слова).
14. Urinary and Endocrine Disorders and Diseases. / Subject Clauses. (Хвороби сечової та ендокринної систем. Підрядні підметові речення).
15. Oncological Diseases. / Object Clauses. (Онкологічні захворювання. Підрядні додаткові речення).
16. Modern Pharmacotherapy. / Attributive Clauses. (Сучасна фармакотерапія. Підрядні означальні речення).
17. Different Types of Drugs. / Time Clauses. (Різні види ліків. Підрядні речення часу).
18. Effects of Drugs. / Clauses of Purpose, Result and Manner. (Дія ліків. Підрядні речення мети, результату та способу дії).
19. Treatment and Healthy Nutrition. / Emphatic Structures/Inversion. (Лікування та здорове харчування. Інверсія).
20. **Модульний контроль 4.** Diseases of the Human Body. Modern Pharmacotherapy. (Захворювання. Сучасна фармакотерапія).

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

I СЕМЕСТР

1. World Health Organization: Principles of Work (Принципи роботи ВООЗ).
2. Medical Education in Ukraine and Abroad (медична освіта в Україні та за кордоном).
3. Health Care System Abroad (Система охорони здоров'я за кордоном).
4. Institutes of Public Health (Заклади громадського здоров'я).
5. Types of Nursing Careers. (Професія медсестри).
6. Clinical Nursing (Клінічне медсестринство).
7. Nursing Leadership (Лідерство в медсестринстві).
8. **Preparation to Module Control 1 (Підготовка до модульного контролю 1).**
9. A to Z of Hospital Departments (відділення лікарні).
10. Establishing Nurse-Patient Relationship (Взаємовідносини між медсестрою та пацієнтом).
11. Medicine in the Computer Age (Медицина у віці високих технологій).
12. How to write Medical Papers (Медична документація).
13. Old Age and Aging (Люди похилого віку та процес старіння).
14. **Preparation to Module Control 2 (Підготовка до модульного контролю 2).**

II СЕМЕСТР

1. History of Nursing (Історія медсестринства).
2. Nursing in Ukraine (Медсестринство в Україні).
3. Training nurses in Ukraine (Підготовка медсестер в Україні).
4. Practical skills of nurses (Практичні навички медсестри).
5. Nursing interventions (Сестринські втручання)
6. Giving Advice. Nurse-Patient Relationship (Порада. Стосунки медсестра-пацієнт).
7. Duties of a nurse: at the in-patient and out-patient departments (Обов'язки медсестри у стаціонарі та амбулаторії).
8. Medical Procedures (Медичні процедури).
9. **Preparation to Module Control 3 (Підготовка до модульного контролю 3).**

10. Basic Pathology (Патологія)
11. Describing Symptoms of diseases of the cardio vascular system (Опис симптомів захворювань серцево-судинної системи).
12. Bronchitis (Бронхіт).
13. Diabetes (Діабет).
14. Cancer (Рак).
15. A to Z of Pharmacy (Фармація від А до Я).
16. Side Effects of Drugs (Побічна дія ліків).
17. Giving Instructions on Drug Administration (Призначення ліків)
18. **Preparation to Module Control 4 (Підготовка до модульного контролю 4).**

Література для вивчення дисципліни

Основна (базова):

1. Glendinning E.H., Howard R. Professional English in Use. Medicine. – Cambridge: CUP, 2007. – 175 p.
2. English for Advanced Medical Students / Англійська мова для студентів-медиків: Підручник / А.І. Гурська, Є.Й. Новосядла, Л.Г. Марченко, Т.П. Назаренко, Р.Д. Каменева, Л.О. Червінська. – Львів: Світ, 2003. – 248 с.
3. Medical English Competence. Textbook / O.S. Isayeva, M.Yu. Shumylo, L. Ya. Avrahova, I.O. Palamarenko, I.R. Khmilyar. – К.: “Book-plus”, 2018. – 360 p.
4. Англійська мова для студентів-медиків: Навч. посібник / Р.М. Лотовська, Г.І. Гурська, С.М. Сенів. – Київ: Вища школа, 1994. – 271 с.
5. Верба Л.Г., Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови. Довідник. – Київ: Логос Київ, 2011. – 352 с.
6. Янков А.В. Англійська мова для студентів-медиків: Анатомічна, клінічна і фармацевтична термінологія: підручник. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Вища школа: 2010. – 261 с.

Додаткова:

1. Allum V., McGarr P. Cambridge English for Nursing. Intermediate. – Cambridge: CUP, 2010. – 120 p.
2. Miller-Keane Encyclopedia and Dictionary of Medicine, Nursing, Allied Health. Seventh Edition. – Philadelphia: Saunders, 2005. – 2272 p.
3. Sam McCarter. Oxford English for Careers. Medicine 1. Student’s book. – Oxford University Press, 2009. – 143 p.
4. Англо-український словник: У 2 т. – Близько 120 000 слів / Склад М.І. Балла. – Київ: Освіта, 1996.
5. Болотина А.Ю., Якушева Е.О. Англо-русский и русско-английский медицинский словарь. – Москва: Руссо, 2005.
6. Голіцинський Ю.Б. Граматика: зб. вправ / 7-ме вид., виправл. та доповн. – К.: Арій, 2015. – 544 с.
7. Саблук А.Г., Левандовська Л.В. English for medical students – Англійська мова для студентів-медиків: підручник. – Київ: Медицина, 2014. – 576 с.

Поточний та підсумковий контроль

Поточний контроль здійснюється на кожному *практичному занятті* з обов’язковим виставленням оцінки у формі усного та письмового опитування: читання, переклад, говоріння, виконання граматичних та лексичних вправ, тестів.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку наприкінці I семестру, який складається з двох модульних оцінок, які включають дві частини – письмову та усну. Письмова частина проводиться у формі комбінованого тесту, який включає наступні різновиди роботи: лексичні завдання, граматичні завдання, переклад. Усна частина проводиться у формі бесіди за вивченими темами.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену наприкінці II семестру, який складається з двох частин – письмової та усної. Письмова частина проводиться у формі комбінованого тесту, який включає наступні

	різновиди роботи: лексичні завдання, граматичні завдання, переклад. Усна частина проводиться у формі бесіди за вивченими темами.																																																								
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Семинарські заняття ведуться за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet (за вибором теми)																																																								
Необхідне обладнання	У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, або Google Classroom. У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.																																																								
Критерії оцінювання	Схема нарахування та розподіл балів <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th colspan="6">Поточне оцінювання, МК та самостійна робота</th> <th rowspan="3">СМО</th> <th rowspan="3">ПМО</th> <th rowspan="3">ECTS</th> <th rowspan="3">За національною шкалою</th> </tr> <tr> <th colspan="6">Модуль 1</th> </tr> <tr> <th>T1</th> <th>T2</th> <th>...Tn</th> <th>САП</th> <th>МК 1</th> <th>МО</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>73</td> <td>75</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>C</td> <td>добре</td> </tr> </tbody> </table> T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1; САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу; МК модульний контроль; МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК; СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО; ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною, національною шкалою та ECTS. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>За 100-бальною шкалою</th> <th>За національною шкалою</th> <th>За шкалою ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>відмінно</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>80-89</td> <td>добре</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>70-79</td> <td>добре</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60-69</td> <td>задовільно</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>51-59</td> <td>задовільно</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>35-50</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>FX</td> </tr> <tr> <td>0-34</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр</td> <td>F</td> </tr> </tbody> </table>	Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою	Модуль 1						T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО	4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS	90-100	відмінно	A	80-89	добре	B	70-79	добре	C	60-69	задовільно	D	51-59	задовільно	E	35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX	0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F
Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО					ECTS	За національною шкалою																																												
Модуль 1																																																									
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО																																																				
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре																																																
За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS																																																							
90-100	відмінно	A																																																							
80-89	добре	B																																																							
70-79	добре	C																																																							
60-69	задовільно	D																																																							
51-59	задовільно	E																																																							
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX																																																							
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F																																																							
Питання до підсумкового контролю	1. Глобальне здоров'я. 2. Система охорони здоров'я в Україні та за кордоном. 3. Медсестринство в громадському здоров'ї. 4. Професія медсестри в Україні та за кордоном. 5. Кваліфікації та навички медсестри. Функціональні обов'язки медсестри на різних рівнях. 6. Медсестринський процес. 7. Етичний кодекс сестри медичної. 8. Наукові експерименти у галузі медсестринства. 9. Методи лікування.																																																								

10. Здорове харчування.
 11. Характеристика сучасного медсестринства.
 12. Основні завдання медсестринства в Україні.
 13. Інновації в медсестринстві та розвиток медсестринства.
 14. Сучасні методи обстеження.
 15. Сучасні технології у лікуванні.
 16. Робота із пацієнтами. Написання історії хвороби пацієнта.
 17. Обстеження пацієнта. Симптоми та скарги.
 18. Захворювання крові, серця.
 19. Хвороби дихальної та травної, сечової та ендокринної систем.
 20. Онкологічні захворювання.
 21. Сучасна фармакотерапія. Різні види ліків.
- ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ТЕМ З ГРАМАТИКИ**
22. Іменник. Множина іменників.
 23. Артикль.
 24. Прикметник. Ступені порівняння прикметників.
 25. Прислівник. Прислівники часу і місця. Ступені порівняння прислівників.
 26. Займенники.
 27. Група неозначених часів. Активний і пасивний стани.
 28. Група тривалих часів. Активний і пасивний стани.
 29. Група доконаних часів. Активний і пасивний стани.
 30. Група доконаних тривалих часів. Активний стан.
 31. Модальні дієслова та їх еквіваленти.
 32. Неособові форми дієслова: інфінітив, герундій, дієприслівник.
 33. Типи питань.
 34. Сполучники.
 35. Узгодження часів.
 36. Словотворчі елементи греко-латинського походження.
 37. Складнопідрядне речення.
 38. Складносурядне речення.

Опитування

Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу